

DANIJEL TATIĆ, *FELDMARŠAL SVETOZAR BOROJEVIĆ, ŽIVOTOPIS PREŠUĆENOG VELIKANA*, ZAGREB, 2019.

Knjiga je „Feldmaršal Svetozar Borojević“, tiskana u nakladničkoj kući Despot Infinitus, velik i važan korak u razumijevanju prvog slavenskog feldmaršala. Knjiga je ne samo biografija s povijesnim činjenicama, već i nužna oda austrougarskom heroju Prvoga svjetskog rata kojeg je nažalost hrvatska javnost zaboravila. „Lav sa Soče“, kako mu je nadimak, dočekao je svoju, stručno obrađenu i izvorima potkrijepljenu biografiju. Sama se knjiga sastoji od pet poglavlja i zanimljivog priloga na kraju.

Prvo je poglavlje posvećeno opisu „graničarske tradicije“ u kojem autor podsjeća na slavne vojnokrajšike muševce koji su branili Europu od Osmanlija, čiju tradiciju prema autoru nastavlja i sam Borojević. Također, obrađuje se i Borojevićevo rano djetinjstvo koje je proveo u Mečenčanima nadomak Kostajnice te odlazak u vojnu školu u Srijemsku Kamenicu. Već je kao mladić pokazivao velike interese za ratnu strategiju i vojne igre, a svoje prvo ratno iskustvo doživljava pri austrougarskom osvajanju Bosne kada kao dvadesetjednogodišnjak sa svojom pukovnijom trijumfalno ulazi u Sarajevo. Svoj avanturistički duh hrani pisanjem vodiča „Kroz Bosnu“ u kojem opisuje putovanje željeznicom te daje praktične savjete budućim putnicima. Autor spominje i prvu medijsku aferu koja se zbila tijekom zapovijedanja šestom zboru u Košicama kada je sukob između Borojevića i njegova dopukovnika te njegove kćeri eskalirao te se nastavio u sudnici. Autor opisuje Borojevićevo hladno i strogo, ali vrijedno držanje tijekom cijelog postupka te iznosi sudski prijepis iz tiska u kojem se ogleda Borojevićevo vojničko držanje i postupanje.

U drugome poglavlju ulazimo u događanja Velikoga rata, a autor analizira Istočno bojište te ulogu sada već generala pješaštva, Svetozara Borojevića. Nakon pobjede kod Komarowa Borojević preuzima vodstvo treće vojske, a kako to i inače čini, na svoje je vojnike prenosio svu svoju energiju i marljivost. U cijelom se poglavlju naglašava popularnost koju je Borojević stekao ne samo ratnim pobjedama, već i svojim skromnim i stoičkim držanjem, ali i motiviranjem cijelog Istočnog bojišta.

Treće, ujedno i najdulje poglavlje bavi se zbivanjima na Sočanskom bojištu gdje je Borojević preuzeo petu vojsku. Autor uzima pregršt novinskih izvora iz doba Prvoga svjetskog rata te na temelju njih zaključuje kako je Borojević bio iznimno popularan u svim dijelovima Austro-Ugarske, a njegovi su uspjesi vlasti koristile kao propagandni materijal. Autor donosi brojne izvatke iz članaka raznih novina te fotografije i ilustracije Borojevića s vojnom kremom toga doba. Također, važno je spomenuti i Otona Ivekovića koji je portretirao Borojevića te Ivu Frangeša koji je izradio njegovu bistu. Borojević je uživao veliku čast kada su ga za počasnog građanina proglasili Ljubljana, Košice, Petrinja, Brod, Opatija, Rijeka te mnogi gradovi koji su time odali počast hrvatskome velikanu i

domoljebu koji je njihova područja branio od Talijana koji su pak posezali za hrvatskom obalom. Još jednu počast dobiva kada mu zagrebačko sveučilište dodjeljuje počasni doktorat, a koji su mu osobno rektor i izaslanstvo uručili u njegovu stožeru u Postojnu.

Četvrto je poglavlje antiklimaks kako carstva, tako i Borojevićeve karijere, ali i života. U njemu autor opisuje teške dane koje je feldmaršal proživljavao nakon poraza u ratu. Osim stradanja njegova sina jedinca, stradala je i njegova vizija ujedinjene i moćne monarhije. Na kraju rata Borojevića sramote iste novine koje su ga tijekom rata hvalile te oni isti gradovi čiji je počasni građanin bio i čije su ulice nosile njegovo ime. Neslavno je propala slavna karijera hrvatskog velikana koji umire 1920. godine, a koji nije izgubio ni jednu bitku.

Posljednje poglavlje posvećeno je ideološkom pitanju koje se odnosilo na to je li Svetozar Borojević bio Hrvat ili Srbin. Autor argumentirano tvrdi i iznosi kako je uistinu bio Hrvat, a čime se više puta i sam Borojević hvalio. Također, autor iznosi i tajanstveni datum rođenja, ali i nepristojni te neprikladni odnos hrvatskog političkog sloja prema Borojeviću koji danas ima samo jednu (!) ulicu nazvanu prema njemu, i to u Bjelovaru. Danas njegova rodna kuća u srcu Banovine jedva opstaje poput samog spomena na njega.

Sve u svemu, ova knjiga ima veliki značaj za hrvatsku povijest te za najslavnijeg generala Prvog svjetskog rata koji je ljubav prema domovini iznova pokazivao i ponavljao. Autor je knjigu napisao vrlo razumljivo te bi trebala biti lagana za čitanje i shvaćanje i publici koja nema prethodno znanje o Prvom svjetskom ratu. Knjiga je obogaćena izvorima iz više od pedeset novina te brojnim fotografijama. Ovaj je životopis zapravo jedno veliko „hvala“ Svetozaru Borojeviću i jedno još veće „oprostite“ za zaborav na njegovo ime.